



DESPRE Borges ALTFEL

Să descoperim scriitorii din spatele cărților! Aceasta ne propune colecția de cărți Cititorul lui..., apărută la Editura ARC. O serie cuaternară, care a încheiat sub o structură unică cele mai curioase momente din viața unor scriitori. Și pentru început, rubrica inspirată din aceste lucrări va cuprinde o scurtă selecție din microcosmosul borgesian.

Borges în câteva adjective

Bibliofil

Jorge Luis Borges este, probabil, unul dintre oamenii care au citit cel mai mult de-a lungul vieții lor. Pe nesfârșita listă a lecturilor sale figurează, inclusiv, *Enciclopedia Britanică!*

Cinefil

Multe texte ale lui Borges au fost adaptate pentru marele ecran. Regizori precum Jean-Luc Godard, Donald Cammel, Nicolas Roeg, Alain Resnais, Shuji Terayama sau faimosul Bernardo Bertolucci au realizat filme care fie s-au bazat pe operele scriitorului sud-american, fie conțin unele dintre ideile sale. Borges era un împătimit al filmului și a publicat numeroase critici de cinema.

Doctor

În ciuda faptului că nu și-a luat niciodată o licență, a ajuns doctor la Harvard, Cambridge și Sorbona, printre alte universități de mare faimă. Din punct de vedere strict academic, cursurile de bacalaureat pe care Borges le-a absolvit la Geneva au pus punctul final studiilor lui „oficiale”. Cele „oficioase” s-au prelungit de-a lungul întregii sale vieți.

Înfrânt

Una dintre puținele cărți pe care Borges nu a fost în stare să le citească a fost *Critica rațiunii pure* a lui Kant. „Am fost învins de această carte, spunea el cu umor, la fel ca majoritatea oamenilor. Inclusiv majoritatea germanilor”.

Minuțios

Faptul că era orb nu l-a împiedicat pe Borges să scrie în continuare. Pentru aceasta, el s-a bizuit pe prodigioasa lui memorie, ca și pe ajutorul mai multor colaboratori, cărora le dicta textele sale. Dictările lui Borges erau lente și minuțioase: cei care îl ajutau scriau doar cinci-șase cuvinte consecutive, întrucât fiecare frază a maestrului era supusă unei a doua lecturi înainte ca Borges să continue să dicteze.

Pedepsit

Lui Borges nu i s-a acordat Premiul Nobel pentru literatură din motive politice. Atât sprijinirea dictaturii militare a generalului Videla, cât și comentariile sale rasiste au împiedicat Academia Suedeză să recunoască meritele literare incontestabile ale argentinianului. Chiar și așa, numele lui Borges s-a făcut auzit, ani de zile, printre pronosticurile care precedau acordarea Nobelului.

Precoce

La șapte ani, Borges a scris prima sa operă literară, iar la numai zece ani a tradus o povestire de Oscar Wilde, pe care ulterior avea s-o publice într-un ziar din Buenos Aires. „Destinul meu era să fiu scriitor, spunea el pe când era deja vârstnic. Am știut-o dintotdeauna.”

Umilit

Borges a început să meargă la școală abia la vârsta de nouă ani. Dacă ar fi depins de el, probabil că n-ar fi călcat niciodată printr-o școală elementară, pentru că, încă din prima zi, colegii și-au bătut joc de el nemilos. Era prea deștept – și bălbâit – ca să devină un elev popular.

Sentințe: din oralitatea lui Borges

Borges

Se spune că sunt un mare scriitor. Port recunoștință pentru această curioasă opinie, dar n-o împărtășesc. În ziua de mâine, câțiva lucizi mi-o vor refuza cu ușurință și mă vor eticheta drept impostor ori drept cârpaci, sau mă vor învinui de ambele deodată. Nu mi-am cultivat faima, care va fi efemeră.

Fantome

Cred că trebuie să ne gândim că toate persoanele cu care stăm de vorbă sunt, să zicem, niște fantome efemere și trebuie să fim bune cu ele.

Lașitate

Eu doream să fiu militar, dar acum știu că nu îmi era cu puțință, fiindcă sunt foarte laș. Pe măsură ce omul devine mai complex, devine, de asemenea, mai laș. Iar ca să fii un bun soldat cel mai bine e să fii oleacă prost.

Lumea de dincolo

Infernul și paradisul mi se par disproporționate. Faptele oamenilor nu merită așa ceva.

Nemurire

Eu accept nemurirea personală cu condiția să primesc asigurarea că voi uita această viață. Eu nu vreau să mă gândesc și în continuare tot la Borges, sunt sătul de el.

Nobel

Eu voi fi mereu viitorul Nobel. Probabil că e o tradiție scandinavă.

Spania

Spaniolii vorbesc foarte prost limba spaniolă. Poate că tocmai de aceea o iubesc atât de mult: pentru ei e o limbă străină.

Vicii

Eu nu beau, nu fumez, nu ascult radioul, nu mă droghez, mănânc puțin. Aș spune că singurele mele vicii sunt *Don Quijote*, *Divina comedie* și faptul că nu mă dedau citirii lui Enrique Larreta și a lui Benavente.



o
b
s
e
s
i
i



Borges în obsesii

Tigrii și oglinzile au fost două descoperiri ale copilăriei lui Borges, care, odată cu trecerea vremii, au devenit elemente emblematice ale literaturii lui. La grădina zoologică din Buenos Aires, Georgie rămânea extaziat contemplând tigrii închiși în cuști, admirând desenul labirintic de pe blana lor. Când despre oglinzi, îl îngrozea experiența amenințătoare de a se vedea în ele și posibilitatea neliniștitoare ca acel copil reflectat să înceapă să se miște de unul singur.

Labirinturile simbolizează universul confuz în care trăim, căruia nimeni nu a fost în măsură să-i descifreze ieșirea. Borges menționează în mod frecvent un labirint al pașilor omului care, de-a lungul vieții sale, trasează o figură comprehensibilă pentru Dumnezeu, dar ocultă pentru persoana în cauză. În timp ce individul pășeste rătăcit prin lume fără să înțeleagă sensul existenței sale, Creatorul cunoaște acest desen tainic.



Selecție: Ana-Mihaela Nuța

Sursa: *Cititorul lui Jorge Luis Borges*, Arturo Marcelo Pascual, Editura ARC.